

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/175/2004

PREFERENCJE PARTYJNE W LISTOPADZIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 października 2003 roku

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w listopadzie¹, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 49% ankietowanych, o 4 punkty procentowe więcej niż w październiku. Co trzeci respondent (33%) jednoznacznie odrzuca uczestnictwo w głosowaniu. Pozostali (18%) deklarują, że jeszcze nie wiedzą, czy wzięliby udział w wyborach, gdyby odbywały się one w listopadzie, jednak i ta grupa badanych - jak wskazuje doświadczenie - faktycznie nie uczestniczyłaby w nich.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ęła) by Pan(i) w nich udział?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2003		2004										
	w procentach												
Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	54	51	56	50	52	52	52	44	40	42	42	45	49
Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	17	19	17	19	20	20	18	17	17	21	21	18	18
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udziału	29	30	27	31	28	28	31	39	43	37	37	37	33

Mniej niż jedna piąta zadeklarowanych uczestników głosowania (19%) nie wie, na którą partię oddałaby swój głos. W porównaniu z ubiegłym miesiącem nieznacznie wzrósł odsetek takich deklaracji.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (174) przeprowadzono w dniach 5-8 listopada 2004 roku na liczącej 988 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?											
	II 2004	II/III 2004	III 2004	IV 2004	V 2004	VI 2004	VII 2004	VIII 2004	IX 2004	X 2004	XI 2004
	w procentach										
Trudno powiedzieć	21	20	20	24	21	13	18	15	19	17	19

Jeśli uwzględnimy wszystkie te grupy, czyli, po pierwsze, tych, którzy z większym lub mniejszym prawdopodobieństwem nie wezmą udziału w wyborach, a także osoby chcące w nich uczestniczyć, ale niewiedzące, na kogo oddać swój głos, to możemy powiedzieć, że w listopadzie sprecyzowane preferencje wyborcze miało blisko dwie piąte uprawnionych do głosowania (39% - o 2 punkty więcej niż w październiku i o 5 punktów więcej niż we wrześniu). Warto pamiętać o tej liczbie, ponieważ stanowi ona podstawę procentowania, do której odnoszą się wyniki poparcia dla poszczególnych partii.

Niewielki wzrost liczby zadeklarowanych wyborców mających sprecyzowane sympatie partyjne nie wpłynął na zmianę układu sił w naszym rankingu popularności ugrupowań politycznych. Gdyby wybory do parlamentu odbywały się w listopadzie, zwyciężyłaby w nich Platforma Obywatelska, na którą chce głosować 27% ankietowanych wybierających się na wybory i mających sprecyzowane sympatie partyjne, czyli dokładnie tyle samo, ile w ubiegłym miesiącu. W listopadzie na drugim miejscu znalazł się PiS, który zamierza poprzeć 17% zadeklarowanych uczestników wyborów wiedzących, na kogo będą głosować. W porównaniu z październikiem odsetek zwolenników PiS wzrósł o 3 punkty i jest to największa zmiana *in plus* odnotowana w tym miesiącu. Nieznacznie straciła natomiast zajmująca trzecią pozycję w naszym rankingu LPR, na którą chce głosować 12% wyborców mających określone preferencje partyjne (o 2 punkty mniej niż w październiku). W takim samym stopniu zmalało poparcie dla zajmującej czwarte miejsce Samoobrony (o 2 punkty - do 10%). Kolejne miejsca zajęły PSL oraz SLD - w listopadzie na każdą z tych partii głosowałoby po 8% zadeklarowanych uczestników wyborów mających sprecyzowane sympatie partyjne. W porównaniu z ubiegłym miesiącem poparcie dla obu tych ugrupowań nieznacznie się zwiększyło (w obu przypadkach wzrost o 2 punkty procentowe). Na granicy

prognozy wyborczej znalazła się w tym miesiącu SdPi, na którą chce głosować 5% wyborców mających określone preferencje partyjne.

Tabela 3

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*									
	III 2004	IV 2004	V 2004	VI 2004	VII 2004	VIII 2004	IX 2004	X 2004	XI 2004	
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	27	29	26	28	29	25	25	27	27	
Prawo i Sprawiedliwość	15	9	13	10	14	16	15	14	17	
Liga Polskich Rodzin	7	6	7	16	16	12	13	14	12	
Samobrona RP	24	24	20	13	13	10	10	12	10	
Polskie Stronnictwo Ludowe	4	5	8	7	6	6	5	6	8	
Sojusz Lewicy Demokratycznej	10	6	5	7	5	7	9	6	8	
Socjaldemokracja Polska	-	7	5	4	4	7	7	4	5	
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	2	1	3	3	3	3	3	3	4	
Unia Wolności	2	2	3	3	5	4	3	6	3	
Unia Pracy	3	4	3	4	2	3	4	3	2	
Ruch Katolicko-Narodowy	1	0	0	0	0	1	1	0	1	
Unia Polityki Realnej	0	1	2	1	1	1	1	1	1	
Zieloni 2004	1	0	1	0	1	1	0	0	1	
Inne	1	3	1	1	1	1	2	2	1	
	N=	426	396	410	367	299	330	331	369	389

***Uwaga:** W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, a po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

Gdyby wybory odbywały się w listopadzie, do parlamentu nie weszłyby samodzielnie KPEiR (4%), UW (3%, największy w tym miesiącu 3-punktowy spadek poparcia), a także UP (2%). W sumie obecną koalicję rządzącą SLD-UP popiera 10% zadeklarowanych wyborców mających określone sympatie partyjne. W tym miesiącu swoją obecność na scenie politycznej zaznaczyły także UPR, RKN oraz Zieloni 2004 - na każde z tych ugrupowań głosowałoby po 1% potencjalnych uczestników wyborów.

W listopadzie notowania najbardziej liczących się ugrupowań politycznych zmieniły się w niewielkim stopniu. Nie uległo zmianie poparcie dla lidera naszego rankingu PO. Najwyraźniej zyskał PiS, który w tym miesiącu znalazł się na drugim miejscu. W mniejszym stopniu poprawiły się również notowania PSL oraz SLD. Natomiast w stosunku do października straciły UW, LPR i Samoobrona. W porównaniu z ubiegłym miesiącem nieco wzrosła deklarowana i prognozowana frekwencja wyborcza.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	49	18	33	987
Płeć				
Mężczyźni	53	15	32	468
Kobiety	46	21	33	519
Wiek				
18-24 lat	47	22	31	149
25-34	42	22	36	174
35-44	52	16	32	165
45-54	47	16	36	209
55-64	55	18	27	112
65 lat i więcej	52	16	32	177
Miejsce zamieszkania				
Wieś	50	20	30	365
Miasto do 20 tys.	50	18	32	123
20-100 tys.	46	17	37	194
101-500 tys.	47	14	39	188
501 tys. i więcej mieszk.	52	20	28	117
Wykształcenie				
Podstawowe	45	21	34	289
Zasadnicze zawodowe	44	19	37	250
Średnie	49	16	35	342
Wyższe	69	16	15	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	72	12	16	63
Prac. umysł. niż. szczebla	43	25	32	90
Pracownicy fiz.- umysł.	36	18	46	77
Robotnicy wykwalifikowani	48	14	38	81
Robotnicy niewykwalifik.	36	22	42	45
Rolnicy	54	26	20	52
Pracujący na własny rach.	43	15	42	37
Bierni zawodowo				
Renciści	45	20	35	121
Emeryci	57	14	29	186
Uczniowie i studenci	51	21	28	77
Bezrobotni	52	15	34	116
Gospodynie domowe i inni	29	25	46	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	49	24	28	143
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	46	15	39	72
sekt. pryw. poza rolnict.	44	15	41	183
prywatnym gosp. rolnym	55	22	23	48
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	44	22	33	149
301-500	43	17	40	173
501-900	49	22	30	235
901-1200	52	8	40	86
Powyżej 1200 zł	58	12	30	60
Ocena własnych war. mater.				
Złe	39	18	43	298
Średnie	51	20	29	469
Dobre	57	14	28	220
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	45	30	24	72
Raz w tygodniu	52	20	28	503
1-2 razy w miesiącu	50	20	30	131
Kilka razy w roku	43	13	44	177
W ogóle nie uczestniczy	42	9	48	103
Poglądy polityczne				
Lewica	64	8	28	163
Centrum	42	21	37	293
Prawica	66	13	21	232
Trudno powiedzieć	35	25	41	298

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	ChD III RP	DPL	KPEiR	LPR	PLD	PO RP	PPS	PSL	PiS	RO
Ogółem	0	0	4	12	0	27	0	8	17	0
Płeć										
Mężczyźni	0	1	2	9	0	27	0	11	17	1
Kobiety	0	0	7	17	0	27	1	6	16	0
Wiek										
18-24 lat	1	0	0	7	0	35	0	5	21	0
25-34	0	0	0	5	0	35	0	12	22	0
35-44	0	0	0	10	1	21	0	11	18	2
45-54	0	0	3	13	0	30	0	8	17	0
55-64	0	2	16	9	0	24	0	9	12	0
65 lat i więcej	0	0	8	27	0	16	2	5	11	0
Miejsce zamieszkania										
Wieś	0	0	6	15	1	15	0	19	15	0
Miasto do 20 tys.	0	0	10	17	0	24	0	5	14	0
20-100 tys.	1	0	3	13	0	30	0	4	22	0
101-500 tys.	0	1	1	9	0	37	0	3	10	2
501 tys.i więcej mieszk.	0	0	0	6	0	38	2	0	25	0
Wykształcenie										
Podstawowe	0	1	11	20	0	12	0	3	18	1
Zasadnicze zawodowe	1	0	2	15	1	20	0	13	10	0
Średnie	0	0	3	9	0	33	0	11	14	0
Wyższe	0	0	0	4	0	44	2	4	29	0
Grupa społ.-zaw. pracujący										
Kadra kier.,inteligencja	0	0	0	2	0	56	0	5	30	0
Prac.umysł.niż.szczebła	0	0	0	11	0	28	0	6	17	0
Pracownicy fiz.- umysł.	0	0	0	12	0	38	0	13	7	7
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	0	6	0	32	0	3	25	0
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	0	25	0	27	0	21	0	0
Rolnicy	0	0	0	25	0	12	0	32	5	0
Pracujący na własny rach.	0	0	0	0	0	49	0	7	15	0
Bierni zawodowo										
Renciści	0	0	18	14	0	8	0	7	21	0
Emeryci	0	1	8	23	0	20	1	6	10	0
Uczniowie i studenci	2	0	0	4	0	29	0	8	34	0
Bezrobotni	0	0	3	5	2	21	0	7	14	0
Gospodynie domowe i inni	0	0	0	15	0	33	0	0	9	0
Pracuje w:										
inst. państw., publicznej	0	0	0	7	0	42	0	11	17	2
spółce właścicieli	0	0	0	21	0	29	0	0	22	0
prywatnych i państwa	0	0	0	4	0	39	0	7	21	0
sekt. pryw. poza rolnict.	0	0	4	32	0	14	0	28	5	0
prywatnym gosp. rolnym	0	0	4	32	0	14	0	28	5	0
Dochody na jedną osobę										
Do 300 zł	0	0	6	18	2	14	0	6	21	0
301-500	0	0	9	12	0	26	0	11	14	0
501-900	0	0	5	16	0	15	0	10	14	2
901-1200	0	0	3	9	0	45	0	5	18	0
Powyżej 1200 zł	0	3	3	2	0	44	0	0	12	0
Ocena własnych war. mater.										
Złe	0	0	8	17	0	23	0	7	10	0
Średnie	0	0	3	14	1	20	1	10	19	1
Dobre	0	1	3	5	0	42	0	7	18	0
Udział w prakt. religijnych										
Kilka razy w tygodniu	3	0	3	26	0	32	0	0	26	0
Raz w tygodniu	0	0	5	16	0	25	1	8	17	0
1-2 razy w miesiącu	0	0	3	7	0	25	0	18	11	3
Kilka razy w roku	0	0	1	5	0	27	0	5	13	0
W ogóle nie uczestniczy	0	0	5	3	0	33	0	4	19	0
Poglądy polityczne										
Lewica	0	1	4	8	1	17	0	10	8	0
Centrum	0	0	4	5	0	30	0	14	12	1
Prawica	0	0	1	19	0	37	0	4	28	0
Trudno powiedzieć	1	0	14	16	0	9	2	7	11	0

(continued)

Tabela 2 cd.

(%)

	RKN	Samo- obrona	SdPl	SLD	UPR	UP	UW	Zieloni 2004	Inne	Liczba osób
Ogółem	1	10	5	8	1	2	3	1	1	389
Płeć										
Mężczyźni	0	11	7	8	1	2	2	2	1	207
Kobiety	1	8	3	8	1	2	4	0	0	182
Wiek										
18-24 lat	0	13	3	4	0	4	3	3	0	58
25-34	0	9	3	10	2	0	3	0	0	59
35-44	1	10	3	8	0	8	0	2	3	68
45-54	0	8	7	5	3	1	5	0	0	79
55-64	0	8	8	10	0	0	2	0	0	51
65 lat i więcej	2	11	5	10	0	0	4	0	0	73
Miejsce zamieszkania										
Wieś	1	16	4	7	0	1	0	0	1	131
Miasto do 20 tys.	0	9	5	8	3	3	0	2	0	48
20-100 tys.	2	7	2	9	1	3	2	1	0	79
101-500 tys.	0	6	8	7	2	4	8	2	0	78
501 tys.i więcej mieszk.	0	4	7	7	0	2	5	0	2	53
Wykształcenie										
Podstawowe	2	17	3	6	0	3	0	1	0	99
Zasadnicze zawodowe	0	20	3	8	1	3	0	0	3	92
Średnie	0	2	8	11	1	2	5	2	0	133
Wyższe	0	0	3	4	2	0	8	0	0	65
Grupa społ.-zaw. pracujący										
Kadra kier.,inteligencja	0	0	0	4	0	0	4	0	0	38
Prac.umysł.niż.szczebła	0	0	10	11	0	4	13	0	0	33
Pracownicy fiz.- umysł.	0	5	4	0	4	4	0	0	6	21
Robotnicy wykwalifikowani	0	12	4	3	0	8	3	4	0	31
Robotnicy niewykwalifik.	0	15	0	11	0	0	0	0	0	13
Rolnicy	0	22	0	4	0	0	0	0	0	20
Pracujący na własny rach.	0	0	5	14	10	0	0	0	0	12
Bierni zawodowo										
Renciści	0	19	2	7	0	0	4	0	0	45
Emeryci	2	6	9	13	0	0	2	0	0	87
Uczniowie i studenci	0	7	0	8	0	3	3	3	0	33
Bezrobotni	2	17	10	5	3	7	0	2	2	48
Gospodynie domowe i inni	0	32	0	11	0	0	0	0	0	9
Pracuje w:										
inst. państw., publicznej	0	4	4	2	1	4	5	0	0	59
spółce właścicieli										
prywatnych i państwa	0	4	5	9	0	6	4	0	0	24
sekt. pryw. poza rolnict.	0	7	2	8	2	1	4	2	2	65
prywatnym gosp. rolnym	0	18	0	0	0	0	0	0	0	19
Dochody na jedną osobę										
Do 300 zł	0	16	3	4	0	6	2	2	0	54
301-500	2	16	0	5	2	2	2	0	0	55
501-900	1	10	9	10	1	1	3	1	1	95
901-1200	0	0	2	12	0	3	3	0	0	40
Powyżej 1200 zł	0	4	8	11	0	0	14	0	0	34
Ocena własnych war. mater.										
Złe	1	16	4	8	2	3	1	1	1	94
Średnie	1	11	5	6	1	3	4	0	1	193
Dobre	0	2	6	10	0	1	3	1	0	102
Udział w prakt. religijnych										
Kilka razy w tygodniu	0	0	0	5	0	0	4	0	0	25
Raz w tygodniu	1	11	3	7	1	0	1	1	0	208
1-2 razy w miesiącu	0	13	4	6	0	5	3	0	0	54
Kilka razy w roku	0	11	13	10	2	5	4	0	2	62
W ogóle nie uczestniczy	0	2	4	10	0	5	10	3	2	40
Poglądy polityczne										
Lewica	0	4	16	26	0	4	0	1	0	90
Centrum	0	13	2	4	1	4	7	1	1	99
Prawica	1	6	0	1	1	0	3	0	0	140
Trudno powiedzieć	2	23	4	4	1	1	1	2	2	59